

قصه‌ای که در ذهن اتفاق می افتد

کریستوفر نولان با فیلم تازه خود «آغاز» به سراغ ژانر مورد علاقه‌اش رفته است

کریستوفر نولان

روزی تلخ برای سینما

امروز سالگرد مرگ درکمان و آنتونیونی، ۲ اسطوره سینمای جهان است

آنتونیونی گرافی وارث با عنوان «فانی و الکساندر» به خاطر می‌آورد

ارژو باهی/ماجم

خیلی‌ها می‌گویند ۳۱ جولای سال ۲۰۰۷ یکی از بدترین روزهای بود که دنیا تجربه کرده و سینما دوستان این روز را بدترین روز سینما می‌شمارند؛ در اولین ساعت‌های اولین روز هفته یعنی دوشنبه و در آخرین روز ماه جولای، خبر مرگ آنتونیونی در مهم‌ترین فیلمسازان جهان مخایره شد؛ جهان هنوز در شوک در گذشت این نگار برکمان کارگردان مشهور سوئدی بود که خبر در گذشت میکال آنتونیونی کارگردان مشهور ایتالیایی هم به آن اضافه شد. برای خیلی‌ها باور کردنی نبوده، مرگ ۲ چهره بزرگ سینما در یک روز! اینکسار برکمن و میکال آنتونیونی که هر یک تأثیری عظیم بر سینمای جهان (آن هم به شیوه‌های خاص و یگانه خودش) گذاشته بودند، چشم از جهان فروستند. خیلی از منتقدان سینمایی معتقدند با خاموش شدن شمع زندگی این ۲ چهره، آخرین آریتما با سال‌های طلایی سینمای اروپا برای همیشه قطع شد.

برکمن دوران کودکی سختی را پشت سر گذاشته بود و سینمای آنهارا به گریز بود. مانند بسیاری از دیگر فیلمسازان افسانه‌ای او، اول در سمت دستیار کارگردان در سینمای محلی شروع به کار کرد. بعدها به تحصیل در رشته سینما پرداخت و بویژه در زمینه بازیگری و کارگردانی مطالعه کرد. یکی از بزرگ‌ترین کارگردانان سینمای سوئد، در گره اولین فیلمش را در سال ۱۹۲۶ ساخت، در سال ۱۹۵۵ و در ۳۷ سالگی بود که اولین اثر قابل توجهش «بلایندهای یک شب تابستانی» تویجه دنیا را به خودش جلب کرد. پس از آن او یکی پس از دیگری به ساختن شاهکارهایی پرداخت که «صوت فریگی‌های وحشی» و «هر هفتیه» «چشمه باکرگی» و «همچون در یک اینه» «پرسونا» «سخته‌هایی از یک ازدواج» و بعدها «ساراباند» از جمله آنها هستند. اما شاید دیدنیش از هر چیز او را به فیلم خلبان

اولین فیلم سینمایی نولان، «آغاز» دومین فیلم اوست که قصه و فیلمنامه‌های اریزنشال دارد. در فاصله ساختن این ۲ فیلم، وی روی فیلم‌های کار کرد که بر اساس قصه‌های کمیک‌استریپی یا قصه‌های کودکان بودند. نولان در طول بحث‌هایی که با دی کاپریو بر سر کاراکتر او در فیلم داشت، تصمیم گرفت بعضی از قسمت‌های فیلمنامه و نقش او را عوض کند. به گفته نولان، صحبت‌های دی کاپریو که می‌خواست شناخت بیشتری از نقش خود بیابد، کمک کرد تا وی تغییرات خوب و مثبتی در فیلمنامه‌اش ایجاد دهد. او «آغاز» را در شرایطی که میبایست برادران ورتن جلوی دوربین بود که مسوولان این کمپانی بیشتر مایل بودند وی قسمت سوم مجموعه فیلم یعنی خود را برای آنها بسازد. اما نولان اعلام کرد که مادامی که برادران می‌ساختن این فیلم را اندازد به جای آن ترجیح می‌دهد روی پروژه «آغاز» کار کند.

موفقیت کلان مالی و انتقادی «شوالیه تاریکی» که فقط در آمریکا شکلی حدود ۵۷۰ میلیون دلار فروش کرد و با تحسین فراوان منتقدان سینمایی روبه‌رو شد، مسوولان کمپانی برادران ورتن را مجاب کرد که هزینه‌ای ۲۰۰ میلیون دلاری صرف تولید فیلم «آغاز» کنند. به دنبال نمایش عمومی فیلم، بسیاری از تحلیلگران سینمایی گفتند این فیلم شایستگی لازم برای نامزد شدن در رشته‌های اصلی مراسم اسکار را دارد. «شوالیه تاریکی» با وجود تحسین عموم منتقدان سینمایی، در فهرست ۱۵ فیلم اصلی نامزد شده‌ای دریافت اسکار بهترین فیلم سال شد. همین که نت صافی اعتراض منتقدان را در بند کرد.

سختی را در انجام رسانده است. به اعتقاد آنها، نولان فیلمساز ژانر سینمای اکتشن و علمی تخیلی را چند قدم به جلوتر برده است. او در این فیلم تلاش کرده دست به خلق چند چیز بزند که تا قبل از این وجود نداشته است. او چیزی را خلق کرده که می‌تواند دستمایه یک فیلمسازان دیگر در کارهای بعدی‌شان شود. در حقیقت، نولان با این فیلم وارد دهنز توی خودخواسته و خودساخته شده است که شاید کسی دیگری به جز خود او نتواند به سلامت از آن بیرون بیاید.

نولان کار فیلمبرداری «آغاز» را در مسکوت کامل شروع کرد و در دوران تولید فیلم، هیچ خبر و عکس بی‌امون آن در رسانه‌های گروهی منتشر نشد. او حتی قصه فیلم را نیز فاش نکرد و همین مساله، رمز و راز مرموز به فیلم را افزایش داد. در آن زمان رسانه‌ها به نقل قول از فیلمساز نوشته‌اند که فیلم که حال و هوایی معاصر، دلپس‌رآور و علمی-تخیلی دارد، مکاشفای ذهن آدم‌هاست. بعد از «پیری» (۱۹۹۸) یک تجربه موفق

«هی خواسی» قبول می‌کنند، می‌تواند با قصه «آغاز» هم کنار آمده و همراهی کند. نولان توانایی و حساسیت آن را دارد که هر غیرممکنی را تبدیل به یک ممکن قابل باور کند. با آن که فیلم‌یک کار علمی-تخیلی و پرشار از صحنه‌های پرخرج جلوه‌های ویژه است، اما تمام این مسائل به یاری نولان می‌آید تا یک قصه انسانی را در ارتباط با احساسات و عواطف انسانی تعریف کند و ذات آدمی را در معرض بحث و قضاوت قرار دهد. اگر چه لایه‌ی رویی فیلم حکایت از یک کار فانتزی می‌کند، ولی لایه‌ی زیرین آن مطرح کننده یک سری بحث‌های روحی-ژنایی و روانکاوانه درباره مرگ می‌است که در گریز میانه با آن غم‌ناک می‌شوند. که خودشان فریب‌داند. در زمانه‌ای که بسیاری از فیلم‌سازان صنعتی دوباره به ساز فیلم‌های قدیمی با دنباله با پیش درام کارهای موفق و پر فروش هستند. «آغاز» اصل در دست منتقدان سینمایی با عنایت به این نکته می‌گویند نولان کار

گفته می‌شود کریستوفر نولان حدود ۱۰ سال زمان صرف کرد تا فیلمنامه «آغاز» را نوشته و تکمیل کند. طبیعی است وی که در آن زمان مشغول کار روی پروژه‌های دیگر بوده است. شاید تمیز که بر پدای روی این فیلمنامه کرده باشد از این نظر می‌توان او را کاراکتر اصلی قصه فیلمش مقایسه کرد که در گریز جانش‌های متعددی است و باید به صورت همزمان چندین کار مختلف را انجام دهد. قصه «آغاز» به اندازه کافی هیجان‌انگیز و شگفت‌آور است و همه بینندگان خود را به یک اندازه مشتاق‌زده می‌کند. اما در مقام تماشاگر باید به نولان قوه تفکر و اعتماد کنیم و بگذاریم او ما را به جایی برسد که قصد دارد تنها وارد کرده قصه فیلم نولان این است به آنچه که می‌خواهد و می‌گوید. لایه‌ی دوم و سوم هیچ سوال اضافی را مطرح نکنیم. در قصه فیلم، دی کاپریو در نقش یک مامور ویژه و زنده ظاهر می‌شود که همراه گروه خود باید به ذهن آدم‌ها رسوخ و روایات و ایده‌های آنها را بنویسد. اما خط اصلی قصه فیلم زمانی شکل می‌گیرد که او از سوی یک میلیاردر با نفوذ و قدرت‌تاجیر می‌شود تا کاری بر عکس را انجام دهد و می‌باید از رسوخ در ذهن یکی از رفقای این میلیاردر، ایده‌ای را در ذهن او بگذارد تا وی به دنبال کار کردن آن ایده و روایا برود.

این قصه به اندازه کارکنند نولان و دنیای عجیب و غریب شهر گوتام در مجموعه فیلم «متن» او، عجیب و غریب و باورنکردنی است. اما همان طور که تماشاچی قصه وارونه «یادآوری» را می‌بیزد و عدم غروب آفتاب را در

میکال آنتونیونی

ارژو باهی/ماجم

باکس آکرایس مسکو
بیتد بخشه فارسی سواحل خلیج فارس
ایران مرکز ۰۹۷۰-۶۶۹۷۰۰۵۵-۸۸۰۵۵۵۵

سوریه و لبنان
فقه فقه با پرواز های مسلم دمشق و بیروت اویان ایر
تلفن: ۰۰۷-۶۶۹۱۰۰۰۷

کیش
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۸۸۷۵۷۵۸۸

کیش
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۸۲۴۰-۸۲۴۵۶

تایلند
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۳۶۰-۸۸۹۲۴۶۰

تایلند ترکیب
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۵۹۱۲-۸۸۲۲۲۲۲۲

تایلند
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۹۱۲۲۲۲۲۲۲

کریلا هوایی
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۳۳۱-۵۵۶۰۳۳۱

مدیترانه
گوش آداسی
استانبول
تلفن: ۰۲۲۷۶۳۶۷۶

تهران پوب
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۶۰۵۰-۸۸۶۰۶۰۵۰

استانبول
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۶۱۸۱۲-۲۰۱۸۸۰۶۱۸۱۲

استانبول
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۸۸۲۱۶۶۸۸۲۱۶۶۸

کیش
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۳۹۰-۸۸۹۷۰۳۹۰

سواحل مدیترانه
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۴۵۹-۸۸۸۸۹۱۰۴

کیش
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۲۱-۸۵۸۹۰۲۱

هتل پارسیان انقلاب
سواحل خلیج فارس
تلفن: ۰۴۲۰۸۸۹۴۴۲۰۸۸۹۳۷۲۵۱